

ARNHEMSCHE

Dingsdag

COURANT.

den 3 Januarij.

Deze Courant, die geregeld 3 maal in de week wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Donderdag* en *Zaterdag*, is, voordien prijs van f 12 in het jaar, bij alle Boekverkoopers en Postkantoren in het Rijk te bekomen. — Voor *Buitengewone Couranten* of *Bijlagen* wordt den geabonneerden niets afzonderlijk in rekening gebragt.

OVERZICHT DER GEBEURTENISSEN DES JAARS 1836.

Aan het einde van dezen jaarkring gekomen, mogen wij ons eendeels geluk wenschen, dat de algemeene vrede niet gestoord is geworden; doch moeten het aan den anderen kant diep betreuren, dat er nog aan den zuid-westhoek van ons werelddeel zoo veel bloed vergoten wordt, nog zoo veel onheil en burgertwist de levensdeelen der Staten verslindt, en dat onze eigene geschillen met het ter kwader ure bij *Nederland* ingelijfde *België*, zoo 't schijnt, voor geene bijlegging vatbaar zijn.

In *Frankrijk*, welks staatkunde zoo langen tijd die van geheel Europa gewijzigd heeft, keerde dit jaar alles meer en meer tot orde en regelmaat weder. Het persoonlijke karakter van Koning *LODEWIJK PHILIPS* was daarvan de voornaamste oorzaak en beste waarborg. Eenmaal had hij gezegd, « den vrede naar buiten en het gezag der wetten naar binnen te willen bewaren, » en, door alle veranderingen van ministerie heen, bleef hij aan dat beginsel getrouw. Nadat het zoo veel geruchts makende proces van den koningsmoorder *FIESCHI*, en zijne medeplichtigen *MOREY* en *PEPIN*, door het hof der *Pairs* was uitgesproken, waarbij de eerste tot de straf des *verdoemden*, de beide anderen tot de eenvoudige *doodstraf* werden veroordeeld, volgde nog in diezelfde maand (*Februarij*) eene onverwachte ministerieele verandering, waarbij de heeren *GUIZOT*, *DE BROGLIE* en *DUCHATEL*, die meer eijzelijk *doctrinair* genaamd werden, en blijkbaar tot de meest gematigde en verstandige mannen van *Frankrijk* behoorden, benevens den gestrengen *PERSIE*, vervangen werden door de heeren *SAUZET*, *PASSY* en *PELET*, van de zoogenaamde *derde* of tusschen-partij, terwijl de ambtgenoot des eerstgemelden, *THIERS*, die reeds lang met *GUIZOT* in onmin had geleefd, tot *minister van buitenlandsche zaken*, en *president van den ministerraad* werd benoemd. *THIERS* was lang bekend geweest als een vrij warm voorstander der omwenteling, doch zijn gevoelen had zich, sedert eenige jaren, naar den wensch des Konings en de denkwijze der *doctrinair* gewijzigd, en ook nu verklaarde hij, dat *hetzelfde selsel en dezelfde staatkundige beginselen zouden voortduren*. Men kon dit in het eerst bezwaarlijk gelooven; doch spoedig bleek het niet alleen waarheid te zijn, maar zelfs, dat de heer *THIERS* nog eenen stap verder ging dan zijne voorgangers, door, namelijk, als toenadering tot algeheele en oprechte verzoening tusschen het Hof der *Tuilleries* en de oostelijke Mogendheden, de twee oudste Fransche Prinsen de hoven van *Berlijn* en *Wenen* te doen bezoeken. Men schreef daaraan zelfs eene meer ernstige bedoeling toe, dan een eenvoudig beleefdheids-bezoek, namelijk een *huwelijks-aanzoek* voor eenen of beide Prinsen, zoo al niet te *Berlijn*, althans te *Wenen*. En inderdaad, met het voorjaar had deze reize plaats; de maanden Mei en Junij zagen de zonen van den (zoo als de revolutionairen vroeger zeiden) *Burgerkoning*, met de grootste eer, ja (indien de hoofdschijn niet zoo bedriegelijk was) met alle blijken van hartelijkheid en gemeenzaamheid, door den Koning van *Pruisssen* en *Oostenrijks* Keizer ontvangen; ja zelfs met meer minzaamheid nog, zoo het scheen, te *Berlijn* dan te *Wenen*. Algemeen dacht men in laatstgenoemde stad, even als te *Parijs*, dat de Hertog van *ORLEANS* de hand der Aarts-hertogin *THERESIA*, dochter van dien beroemden krijgsman, welke zoo menigwerf *Frankrijk*, met afwisselend geluk, had bestreden, — van den Aarts-hertog *KAREL*, — verlangde: iets, hetwelk (daar geen *NAPOLEON* aan het roer van *Frankrijk* stond) voor *Europa* het uitzigt eener langdurige, blijde rust opende. — Te gelijker tijd had er eene andere soortgelijke gebeurtenis plaats, die voor ons Vaderland van het hoogste belang scheen, en hetzelfde blijde hoop van geluk en duurzamen vrede schonk. De erfgenaam van onzen troon begaf zich met zijne beide oudste zonen naar *Engeland*, en men hoopte in stilte (daar de geruchten, alsof die *Nederlandsche* jongelingen te *Oxford* of *Cambridge* tot *Engelschen* moesten gevormd worden, blijkbaar al te ongerijmd waren, en dus slechts een voorwendsel der verlegenheid schenen te zijn, om andere oogmerken te verbergen) op eene verbindtenis met *Engeland*, die den vrede ter zee voor een lange reeks van jaren bevestigden zou. Ook was de ontvangst van den Prins bij de Engelsche Grooten, niet alleen van de *Tory*-partij, maar zelfs bij de ministers, ja zelfs bij *PANKESTON*, en de lof,

die hem en zijne zonen in de dagbladen, ook der *Whigs*, werd toegeweerd, benevens de herhaalde bezoeken bij de Hertogin van *KENT* en de troons-erfgenaam, Prinses *VICTORIA*, van dien aard, dat men daardoor nieuwen grond voor de bovengenoemde gissingen scheen te erlangen. Men hoopte dus op eene blijde toekomst voor *Europa*, wanneer een der zonen van het doorlichtige Huis van *Oranje-Nassou* (de edelste stam, dien het Huis van *Hanover* ter verzwagering kiezen kon) naauw met *Engeland* verbonden, ons eenen duurzamen vrede met dat rijk, (en waarschijnlijk ook, wegens de betrekking van *VICTORIA*, door hare moeder op *LEOPOLD*) den vrede met *Belgie* waarborgde. Het verlangde verblijf der Prinsen in *Engeland* scheen die aangename hoop nog te vermeerderen, en, in verband gebragt met de gelijktijdige reis der Fransche Prinsen naar *Duitschland*, eene geheele opheffing te beloven der spanning, die sedert 1830 *Europa* deed lijden.

Alle deze uitzigten zijn in rook verdwenen. Of de laatstgemelde verwachting slechts eenijdel droom is geweest, die nimmer grond van waarheid gehad heeft, dan of andere tusschen beide komende voorvallen die hebben verijdeld, durven wij geenszins beslissen. Meer waarschijnlijk heeft het vermoeden, dat de huwelijks-ontwerpen der Fransche Prinsen door eene onverwachte gebeurtenis zijn te niet gegaan.

De helse partij der omwentelaars zag met verkropte woede deze schoone uitzigten van vrede en rust voor *Europa*. Toenadering tot de wettige stamhuizen van ons werelddeel was in haar oog eene misdaad tegen het volk; zij besloot zich daarover te wreken en achtte de gelegenheid gunstig, terwijl de troons-erfgenaam van *Frankrijk* met zijnen broeder afwezig was, om den Koning te treffen en door zijnen plotselingen dood de regeringloosheid te gereeder in te voeren. Zij bediende zich daartoe van hetzelfde middel als hare voorgangers, de *Jezuiten*, vorsten-moorders in de 16de en 17de eeuw, toen zij *HENDRIK IV*, terwijl deze op het punt was, den *Duitschen* protestanten ter hulpe te komen, door eenen opgewondenen dweeper, *RAVAILLAC*, in zijne koets deden vermoorden. De hedendaagsche *RAVAILLAC* was zekere *ALIBAUD*. Hij had de onbeschaamde vermetelheid, om, terwijl de Koning met zijne Gemalin in de koets naar *Neully* reed, op hem te schieten: maar de hemelsche Voorzienigheid, die aan het menschlom de rampen eener nieuwe omwenteling wilde besparen, stelde de ontwerpen dier onverlaten te leut. Terwijl de Koning de nationale gardes in het voorbijrijden met eene buiging begroette, vloog de in hetzelfde oogenblik afgeschoten kogel over zijn hoofd heen in het rijtuig. Wie hier de hand Gods niet ziet, moet wel blind zijn! *LODEWIJK PHILIPS*, de handhaaver van den vrede, is gespaard gebleven; maar zijn gevaar heeft eenen diepen indruk in *Europa* gemaakt. De Hertog van *ORLEANS*, die op zijne terugreis uit *Wenen* was, heeft zich, (terwijl zijn broeder ongesteld was) met allen spoed naar *Parijs* gehaast, een bezoek aan het *Sardinische* hof daarvoor opgevend, en van dat oogenblik af zag men in de maatregelen der vorsten zekere verlegenheid heerschen. Hunne genegenheid voor den vredelievenden Koning van *Frankrijk* kan niet veranderd zijn, maar de vrees voor zijn behoud is vermeerderd, en in een stuk uit *Wenen*, hetwelk alle blijken droeg eener officiele hand, is onlangs aan die vrees alleen toegeschreven, dat het *Oostenrijksche* Huis zwaarigheid maakte, om eene harer teigen eene kroon te doen dragen, die ligtelijk spoedig in een weduwen-floers kan verkeerden, (om niet eens van het lot van *MARIA ANTOINETTE* te spreken.) Ook heeft de Koning zelf sedert blijkbaar de gelegenheden vermijd, zich in het openbaar te vertoonen, daar hij, in wederwil der algemeene genegenheid, die hij blijkbaar geniet en verdient, niet in veiligheid is tegen dat dweepzicke gespuis, hetwelk, even als de oude *Assasijnen*, zijn eigen leven niet acht, wanneer het slechts het helse vermaak van (zoo als die factie het noemt) *tirannenmoord* kan genieten. De rechtvaardige doodstraf van *ALIBAUD* zal dus zijns gelijken niet tegenhouden; doch wij vertrouwen, meer dan op alle voorzorgen, op de hulp der Voorzienigheid, die den Koning tot hiertoe zoo zigbaar bewaard heeft.

Er heeft ondertuschen in het laatst des jaars een nieuwe moedwillige slag tegen den Koning bij zijnen optogt tot opening der kamers plaats gehad, die even zoo wonderdadig is verijdeld als de vorige. Zoo de bondgenooten der hel niet moede worden hem te belaggen, de Godheid wordt niet moede hem te beschermen.

Maar zoo de vijanden van alle deugd, welvaart en geluk, de revolutionairen in *Frankrijk*, hun doel gemist hebben, zij hebben het in

twee naburige landen bereikt, of waren althans op het punt van het te bereiken. In *Spanje* woedde, in den beginne des jaars, nog altijd de burgerkrijg; doch *Cordova*, de veldheer der *Christino's*, wien men van werkeloosheid beschuldigde, daar hij toch grondig het terrein kende, waarop men wilde dat hij zich wagen zoude, — *Cordova* hield, als een andere *FABIUS CUNCTATOR*, den vijand binnen zijne gebergten of aan den voet der vlakke tegen. Het gemor der revolutionairen tegen hem brak eindelijk in luiden kreeten uit, en daar tevens de mislukte maatregelen van *MENDIZABAL*, — die zijne snorkende grootspraak, van het land zonder buitengewone belasting of tusschenkomst van vreemden te redden, niet kon vervullen, en de woelgeesten in eene kamer vereenigde, welke alle gezag dreigde te vernietigen, — de Koningin noodzaakte hem te verwijderen, en een meer gematigd ministerie te benoemen, zoo brak de partij der omwenteling los, en een serjant der wacht noodzaakte de Koningin-Regentesse, in haar lusthuis te *St. Ildefonse*, de constitutie van 1812, die hij zelf waarschijnlijk niet kende, als grondwet van den Staat af te kondigen.

Toen geraakte ook het gemeen aan 't hollen; de brave generaal *QUEVEDA*, die de rust wilde handhaven, werd, — na vele vergeefse pogingen, — op de vlugt vermoord. Thans werden de nieuw bijeengekomene *Cortes*, die in eenen gematigden zin schenen te zullen handelen, ontbonden, en andere, volgens de grondslagen der op nieuws aangenomene grondwet, bijeen geroepen. *Cordova* moest, benevens de pas aangestelde ministers, de vlugt nemen, en werd door *RODIL* vervangen, die reeds eenmaal aan het hoofd der *Christino's* gestaan, doch niets dan nederlagen ondergaan had. Van dat oogenblik af, ging de zaak der *Carlisten* met verbazenden spoed vooruit, en zij bedreigden ook de meest afgelegene gewesten van *Spanje*.

Dit zag de heer *THIERS* en raadde den Koning van *Frankrijk* nu tot eene krachtige tusschenkomst, ten behoeve der zaak van *CHRISTINA*. Doch de Koning liet zich niet van zijn stelsel van vredelievendheid afbrengen. *Thiers* nogtans was op dit punt zoo standvastig, dat hij, benevens zijne ambtgenooten, zijnen post nederleide, die daarop terstond weder aan de *doctrinair*en werd ingeroemd, welke de hulp, aan *Spanje* te geven, dadelijk eenigermate besnooiden. Het is niet te ontkennen, dat de moed der *Christino's* daardoor, (in zoo verre die nog bestaan mogt), geheel verzwakte, terwijl, van nu af, de *Carlisten* ongestoord *Spanje* van het Noorden tot het Zuiden doorkruisten. Geen partijganger, zelfs tegen *NAPOLEON*, heeft daarbij zoo veel moed, beleid, vlugheid en werkzaamheid aan den dag gelegd, als *COMEZ*. Eerst naar *Asturië* getrokken, stak hij van daar door *Leon*, *Oud- en Nieuw Castilie*, *Valencia* en *la Mancha*, *Spanje* in de geheele breedte over, veroverde *Cordova*, bedreigde *Granada* en *Seville*, bezette andermaal zonder tegenstand *Cordova*, bracht zijn leger voor de tweedemaal over de *Sierra Morena*, nam de kwikzilvermijnen van die streek, en verspreidde den schrik door geheel *Estramadura* tot *Truxillo* en *Badajoz* toe, ja tot *Madrid*; hier overal belastingen en nam de jonge manschap met zich, (zonder eigenlijke plunderingen te gedoogen) keerde naar *Andalusie* terug, waar de overheden te *Seville* en *Mallaga* reeds bevend de vlugt namen, bedreigde zelfs *Algeiras*, de zuid-punt van *Spanje*, bracht een gedeelte van zijnen buit bij de Engelschen te *Gibraltar* in veiligheid (een ander gedeelte daarvan werd door de *Christino's* op een Hollandsch schip genomen), ontsnapte, toen men hem omsingeld waande, al weder aan zijne vervolgers, trok ten vierdenmale over het *Moorengebergte*, en dwars door *la Mancha*, *Nieuw-Castilië*, *Guadalixara* en *Soria* naar *Aragon* over den *Ebro*, en kwam met 5000 man, zoo als toen hij uitrok, maar met een' verbazenden buit verrijkt, in *Navarra* tot zijnen Meester terug. Men kan zich niet genoeg over den slechten toestand van de troepen en veldheeren der Koningin verwonderen, wanneer men leest, dat zoo iets, tegenover ten minste vierdubbele overmagt, ongestraft kan geschieden. Maar welke veldheeren waren ook *RODIL* en *ALAIX*! De heter gezinde, althans meer werkzame *NARVAEZ* heeft, door de schuld van zijne onderbevelhebbers en hantebenden, die geen denkbeeld van krijgstuicht hebben, niets kunnen uitrichten. — Ondertussen is *Bilbao*, de hoofdstad van *Biscaye*, reeds ten tweedemale door de *Carlisten* belegerd: de bezetting, 5000 man sterk, verdedigt zich met heldenmoed; de *Christino's* veldheer, *ESPARTERO*, 17000 man sterk, wordt door de Engelschen ondersteund; er ligt eene Engelsche bezetting in het naburige *St. Sebastiaan*; de *Carlisten* zijn slechts 11,000 man sterk, en nog kan *Bilbao* niet worden ontzet. Het is waar, dat het geslacht der *Christino's* zeer gebrekkig bediend, of van gering kaliber schijnt te zijn. — Tusschen van een' zoo jammerlijk gevoerden oorlog, ondergaat het rijk een staatsbankeroet, en kan aan deszelfs schuldeischers de vervallene interessen niet betalen, waardoor noodzakelijk deszelfs laatste hulpmiddel, het krediet, verloren gaat! Intusschen gedragen zich de *Cortes* op eene onverwacht gematigde wijze. In weerwil der constitutie van 1812, is de Koningin alléén Regentesse gebleven: men heeft aan de ministers, (die de behoefte gevoelen van enige matiging ten einde de staatshuk voorvolslagen ondergang te bewaren) de noodige magt verleend, om woelgeesten te beteugelen, en de drukpers eenigermate gebreedeld; eindelijk

(en dit is het voornaamste) is het grootste gebrek in de constitutie van 1812, door de instelling eener *tweede kamer* (overeenkomende met onze *eerste*) weggenomen. Dezelve zal alleen, gelijk in *Frankrijk*, *Holland* en *België*, niet erfelijk zijn.

In het naburige *Portugal* is men tot zulk een verstandig besluit nog niet gekomen. Ook daar is namelijk, door eenen oploop van het Lissabonsche gemeen, op het voorbeeld van *Oporto*, de constitutie van 1822, nog meer democratisch dan de Spaansche van 1812, aan de jeugdige Koningin *MARIA DA GLORIA* opgebrongen, en de onwentelaars van 1836 hadden nu toch in beide rijken zelfs het voorwendsel niet van haat tegen het onbepaalde koninklijke gezag, daar dit in *Spanje* door het *Estatuto Real*, in *Portugal* door het charter van *DON PEDRO*, niet meer bestond. De Koningin en haar jeugdige tweede echtgenoot, (uit het huis van *Koburg*), met wien zij dit jaar in het huwelijk getreden was, ontvingen dan oock deze opgedrongene constitutie, en derzelve ministers, met blijkbaren weerzin; hij leide het bevel over het leger neder, en eene poging, door hem dezen herfst gedaan, waarbij niet alleen de als intrigant bekende *Belg VAN DE WEIJER*, maar ook de Engelsche op de *Taag* liggende vlootvoogd, met de oude ministers zeer werkzaam waren, leed geheel en al schipbreuk. De Koningin werd van haar lusthuis met haren echtgenoot bijkans op dezelfde wijze naar *Lissabon* teruggehaald, als in 1791 *LODEWIJK XVI* en *MARIA ANTOINETTA* naar *Parijs*. Mogt hun lot niet hetzelfde zijn! Dat in zulke omstandigheden, vooral bij de nadering van *COMEZ* naar de Portugesche grenzen, zich weder aanhangers van *DON MIGUEL* vertoonden, (daar het eene uiterste dikwerf tot het andere drijft) is niet te verwonderen.

Ondertussen heeft de mislukking der Portugesche tegenomwenteling tegen het ministerie van *PALMERSTON*, in *Engeland*, geweldige kreeten doen opgaan. Hoe langs zoo meer kenmerkt zich dit ministerie door hatelijke bemoeijingen met het buitenland. *Lord ROSSONBY* heeft het geval van eenen Engelschman, die, wegens mishandeling van eenen Turk, door de overheden te *Konstantinopel*, op zijne beurt, eene eene harde behandeling ondergaan had, te haat genomen, om de afzetting van den reis-ellendi te verlangen, hetwelk de *Porte* heeft moeten inwilligen, die daarbij weder, over haar verbond met *Rusland*, allerlei kvellingen heeft moeten ondergaan. In *Malta* wordt een brandpunt voor revolutionaire vlugtelingen gesticht, om het vuur des opstands in geheel *Italië* te doen smeulen, en ter gelegener tijd uitbarsten. In *Portugal* wordt gekuipt, en worden zelfs troepen aan land gezet, om het charter van *DON PEDRO* te herstellen. In *Spanje* bevestigt men *St. Sebastiaan*, niet zoo zeer (naar het schijnt) voor de Koningin als voor zich zelve. In *Nedertind* eischt men, dat *Java*, voor de *Engelschen*, volgens het traktaat van 1824, met verminderde regten, worde opengezet, en zelfs de vroeger betaalde regten terug gegeven, hoewel men dit verdrag in *Bengalen* volstrekt niet schijnt te erkennen.

De Nederlandsche regering moet toegeven, en dus onze fabrikanten bezwaren! En diezelfde *Lord PALMERSTON* weigert, in naam der Britsche regering, volgens geloofwaardige berichten, van alle wederzijdse bemiddelde mogendheden alléén, aan het verlaagen onzes Konings, tot wederaanknooping van onderhandelingen in de Belgische zaak te beantwoorden. Het schijnt, dat hij vrees, dat hieruit nadeelen voor zijn geliefkoosde *België* zouden voortkomen! Dus wil de Engelsche regering WEL tusschen beiden komen, waar zij onrust en twist kan bevorderen, niet, waar zij vrede kan stichten!

Nogtans vindt het ministerie in de binnenlandsche aangelegenheden aanmerkelijken tegenstand in zijn plan, om de oude grondwet des rijks van lieverlede te slopen, meer dan het aanvankelijk scheen te verwachten. Er werd eene wet bij het parlement ingediend, om de gemeenterbesturen in *Ierland* onmiddellijk door het volk te laten benoemen: dat is, door eene geheel ruwe en onbeschaafde bevolking, die in haren haat tegen de Engelschen en Protestanten geene grenzen kent, en zich geheel door hare priesters laat regeren. De geheele verdrukking der protestansche kerk in *Ierland*, zou hiervan het gevolg geweest zijn. Hiertegen kwam dan ook *Lord LYNDBURST* in het Hoogerhuis op, en, ingevolge zijn voorstel, werd de wet niet zonder *amendementen*, die haar onschadelijk, maar ook gedeeltelijk krachteloos maken moesten, door de lords teruggezonden. Eene poging van het Lagerhuis, om die *amendementen* althans gedeeltelijk te veranderen, werd door de lords afgewezen. De daarop gevolgde *prorogatie* van het Parlement heeft de zaak tot de zitting in het volgende jaar doen uitstellen. Intusschen vermeerderden ook in de Parlements- en andere verkiezingen de invloed der *behoudende partij*, dat is der gematigde *Tories*, hoe langs zoo meer; en het is te hopen, dat het Engelsche volk eens eindelijk zal begrijpen, dat het tegenwoordige ministerie hetzelfde bij den buitenlander gehaat maakt, en van binnen aan *O'CONNELL* en zijne *Ieren* verdraadt, die nu, op hunne beurt, door het gopeupel, overheerschers van *Engeland* zouden worden.

In een enkel geval is de bemiddelende invloed van *Engeland* nuttig geweest, hoewel de zaak waarschijnlijk ook zonder dien invloed wel tot stand zou zijn gekomen. Het is de beslechting der geschillen tusschen *Frankrijk* en *Noord-Amerika*, waaromtrent men het in de zaak

eens was, doch slechts nopens een punt van *etiquette* verschildde. De aanspraak van den president JACKSON was dus ook genoeg, om de Fransche regering tot de uitbetaling der 25 millioenen te nopen, waarmee de zaak afgedaan was. Niet minder ingewikkeld was een geschil tusschen Frankrijk en Zwitserland. Nog is de zaak van den spion CONSELL, of, en zoo ja, in hoe verre hij tot de Fransche regering, zoo wel als tot de revolutionnaire vluchtelingen in betrekking stond, geenszins opgehelderd; die regering althans, welke, in overeenkomst met de oostelijke mogendheden, de verwijdering dier altijd woelige vluchtelingen uit Zwitserland verlangde, nam het zoo hoog op, dat men bij een verslag bij den landdag haar van geheime kuiperijen, door middel van CONSEIL, vrij regtstreeks beschuldigde. De opheffing der gemeenschap tusschen Frankrijk en Zwitserland was hiervan het gevolg, totdat eene verklaring der Zwitsersche Regering, dat zij de Franschen niet had willen beleedigen, de zaak, omtrent op dezelfde wijze als met Amerika, eindigde. Gelukkig onze tijden, dat de regeringen doorgaans hare geschillen met inkt afdoen, in plaats van tot hetgeen men vroeger de laatste reden der Koningen noemde, het kanon, de toevlugt te nemen!

Dit laatste was dan ook niet het geval, toen Oostenrijk, volgens afspraak met Rusland en Pruisen, het grondgebied van den (dus genoemden) *vrijen staat* van Krakau in Polen bezette, om daaruit de woelgeesten te verbannen, die, uit het koninkrijk Polen geweken, aldaar, aan deszelfs grenzen; onophoudelijk de onrust levendig hielden en zelfs ongestraft moorden pleegden.

Alle die vluchtelingen werden dus uit den *vrijen staat* door de gewapende magt verwijderd, maar nogtans Krakau steeds door Oostenrijksche troepen bezet gehouden, even als Bologna in Italië, — en Ancona door de Franschen. Maar de genatigdheid der Oostenrijksche regering is dit jaar gebleken door de vrijstelling der Italiaansche staatsgevangenen, mits dezelve naar Amerika gingen, even als die der Fransche regering, die eenen hoogst strafbaren jongeling, LOUWIS NAPOLEON (die te Straatsburg, door omkoopning en verleiding, door middel van wulpsche vrouwspersonen, eenen opstand tegen het regerende stadhuis gebrouwen had) eenvoudig naar Amerika verzond. Doch het is in dit geval hard, wanneer de verleider dus vrijkomt, omdat hij de neef (of misschien de zoon?) van een overvelder is, en de verleiden, volgens de wet, de doodstraf zullen moeten ondergaan. — Voor het overige schein, door de vermindering der legers bij de groote mogendheden, vooral Oostenrijk, het zoo gewenschte tijdstip der algemeene ontwapening dit jaar te naderen, toen in dezen herfst, door de roekeloze aanslagen der nooit rustende onwettelaars, in Piëmont en Genua, en ook, zoo het schijnt, te Napels, de Oostenrijksche regering genoopt is, haar leger in Italië zelfs nog te versterken. Ook Rusland heeft eene sterke werving uitgeschreven, doch, volgens hare plegtige verzekering, met geene de minste oorlogszuchtige oogmerken.

In Duitschland leggen de regeringen zich toe, om de welvaart hunner onderdanen, door verbeterde handelsgemeenschap, kanalen, spoorwegen enz. te vermeerderen. Oostenrijk bevaart met stoombooten den Donau, tot deszelfs mond, ja de Zwarte Zee tot aan haren oosthoek te Trebisonde. Beijeren onderneemt het stoute plan, reeds door keizer KAREL den Groote ontworpen, de vereeniging van den Rijn met den Donau, in der daad te bewerkstelligen. Er heerscht thans binnenlandsche rust in Duitschland; de muitelingen zijn gebreijeld. En nogtans houdt de landverhuizing, juist uit het vruchtbaarste gedeelte, het zuidelijke Duitschland, niet op, terwijl men daarvan niets, of toch veel minder hoort in het onvruchtbare Noorden. Wij weten daarvoor geene reden te geven. In het Zuiden, (Wurtemberg, Beijeren, enz.) heerschen toch constitutien; niet zoo zeer in het Noorden.

Ruslands magtige Keizer is dit jaar, op de reis, door een ongeval getroffen, hetwelk zijn leven had kunnen bedreigen. Spoedig en gelukkig is het gevaar afgewend. Boven de tergingen van Engeland, te Konstantinopel, en de scheldwoorden, in de radicale dagbladen tegen hem uitgebraakt, acht hij zich verheven. Mogt hij in het volgende jaar zijne reis naar Polen kunnen volbrengen, om daar ook woorden van troost en vrede tot de diep vernederde natie te spreken!

De Turksche Sultan heeft dit jaar over den Pacha van Scutari en de muitende Bosniërs, zoo wel als in Azië op de Kourden, gezegevierd. Hij schijnt in zijne verbeteringen te willen voortgaan, die echter thans wat kleingeestig worden, doordien hij de Turken, tegen hunne gewoonten en godsdienstige denkbeelden aan, verplichten wil zijn afbeeldsel in hun vergaderzalen te plaatsen en daaraan eenige eer te bewijzen. Dergelijk eene slaafsche hulde is de schoone zijde der tegenwoordige Europesche beschaving niet. Het beeld van eenen goeden vorst moet in het hart der onderdanen geprent zijn.

De onderkoning van Egypte houdt niet op, Syrië te verdrukken, en heeft eenen zwaren opstand in Palestina, het gevolg zijner knevelarijen, met moeite onderdrukt. In Afrika hebben de Franschen gepoogd, de belangrijke stad Constantine te veroveren, doch dit oogmerk is volkomen gemist, omdat het in een ongunstig jaargetijde is ondernomen.

regen, sneeuw en vorst hebben de Fransche soldaten op den *kleinen Atlas* geleisterd; ziekte en gebrek aan levensmiddelen kwamen daarbij, en noodzaakten hen, onder hare zware verliezen (waarvan de uitgebreidheid nog niet volkomen bekend is) tot den terugtocht. 's Konings tweede zoon heeft dien togt, maar zonder nadeelig gevolg voor zijne gezondheid, bijgewoond.

Perzië schijnt, onder den zoon van ABEAZ MIRZA, kleinzoon van den vorigen koning FETH ALI-SCHACH, en de bescherming van Rusland en Engeland, rust te genieten. De vrees voor eenen oorlog met Turkije is spoedig verdwenen.

In onze Oostindische Kolonien hebben verscheidene natuurlijke rampen plaats gehad, vooral eene vreeselijke aardbeving te Amboina. Bloeiend is voorts aldaar de staat van den landbouw: de suiker, de indigo, de cochenille worden er met veel voordeel gebouwd. Twijfelachtiger is de nitslag der thee- en tabaksteelt; doch de koffijteelt overtreft de stoutste verwachtingen. Ook van de *financiële* zoowel als handelszijde zal Neêrlands-Indië weldra een der belangrijkste deelen van ons rijk worden.

En zoo komen wij dan (*) aan ons Vaderland, alwaar de regering in dit voorjaar eene belangrijke voordragt deed tot overdracht van een gedeelte onzer schuld op de O. I. bezittingen. Zoowel toen als in het begin dezer zitting en bij de behandeling der begrooting, (die over het algemeen hooger was dan de vorige) werd daarover bij de Staten-Generaal veel gesproken, doch ten slotte alles aangenomen. Er zijn in het begin dezer zitting *geheime* staatkundige mededeelingen in comité aan de Staten-Generaal gedaan. Dezelve zijn aan ongewijden (niet-representanten) natuurlijk onbekend; doch, zoowel de betuigingen van twee onafhankelijke volksvertegenwoordigers, de heeren VAN RAPPARD en LUIJBBEN, als het geen wij van elders uit Duitschlands beste dagblad, de *Allgemeine Zeitung*, wegens de pogingen onzes Konings, tot bijlegging der geschillen, vernemen, moeten ons doen denken, dat de voortdoring van het *status quo* thans niet aan ons, maar aan Engeland ligt. Doch waarom dit niet rondborstig aan de Natie bekend gemaakt? Dit zou immers haren moed in het dragen van onvermijdelijke lasten, en hare genegenheid voor de Regering versterken! Wij smeeken derhalve deze, om aan de brave Neêrlandsche natie dit welverdiende blijk van vertrouwen te schenken, indien misschien geen staatkundige dwang zulks verbiedt.

Voorts is dit jaar door veel ongunstig weder, vooral door de twee woedende stormen van 29 November en 25 en 26 December gekenmerkt, waarvan de schade onberekenbaar is. De zomer stak ook bij vele vroegere, door veranderlijkheid van weder, onvriendelijk af; doch daarentegen is de algemeene gezondheid, en de verhouding der sterfte tot de geboorten, zelfs in groote steden, zeer gunstig geweest, en wij zijn genadig verschoond gebleven van den geesel der Cholera, die in andere landen, vooral in Beijeren en Napels, duizende slagtoffers in het graf heeft gesleept, gelijk, in eene nog veel hoogere mate, de pest in Turkije. O, mogt het nieuwe jaar, zoo wel door bewaring voor dergelijke volksrampen, als door eensgezindheid der burgers, volksliefte der regeringen, algemeene zucht tot bevrediging, en dus ook door bevestiging onzer scheiding van België door den vrede, en herziening der Grondwet en een milder handelstarief, worden gekenmerkt!

FRANKFORT, den 31sten December.

Berigten uit Munchen melden, dat de cholera aldaar sedert de laatste maand steeds afneemt, en men zich vleit, dat dezelve bij de ingevallen vorst weldra geheel zal ophouden. Er zijn in den laatsten tijd bijzondere, en wel electrometrische waarnemingen gedaan. Een geneesheer uit Wurtemberg had, namelijk, bij onderzoekingen, welke hij gewoon was op reis met den electrometer te doen, bespeurd, dat, zoodra hij Munchen naderde, de gelijke vermenging der beide electriciteiten in den dampkring, waarop de gezondheid berust, ophield, en de negative electriciteit in haar op eene zeer treffende wijze overheerschend was. Reeds voor deze ontdekking had hem zijn gevoel der lucht de alteratie van haar mengsel doen vermoeden. Sedert werd de gemelde overheersching der negative electriciteit ook in het laatste stadium der cholera in verscheidene geheel zekere gevallen waargenomen, en toen er, bij den laatsten strijd der natuur tegen de ziekte, een heilzame crisis kwam, toonde de electrometer reeds vroeger, voor eenig ander verschijnsel, door de afnemende van dat overwigt, aan, dat die crisis zou naderen. Allezins ontstond hierbij de vraag, of er geen verschijnsel of oorzaak der ziekte was te vinden, en er werden ook nog bij andere ziekten gelijke waarnemingen gedaan. Eenige, doch slechts weinige, toonden dezelve verschijnselen, en de waarnemingen, die weligt den aard der ziekte zullen doen ontdekken, worden thans, met behulp onzer scheikundigen, aan cholera'sucht, cholera'dragers enz. voortgezet.

— In de dagbladen worden twee ontzettende voorvallen gemeld. Nabij Dasselorp is vermoord gevonden een jongetje van vier jaren uit die stad, de zoon van braye, rechtschapene leden, wier lieveling dit kind was. Toen het lijk gevonden werd, was hetzelfde nog warm en het over de sneeuw gespatté bloed nog geheel versch. De doodwonde is aan de rechter zijde van den hals door een snijdend werktuig toege-

(*) Van de onophoudelijke onwettelingen, waarvan Zuid-Amerika en Mexico het toneel zijn; de vrijverklaring van Texas, de gevangenis van den president ST. ANNA, enz. — spreken wij niet.

bragt. — Bij Salmunster, in de provincie Hanau, heeft een gewezen forstlooper, *Johannes Balhaus*, zijn eigen dochtertje van zes en een half jaar met een broodmes den hals afgesneden. Hij wilde vervolgens ook nog zijn zontje van 9 jaar ombrengen, doch deze wist door het venster te ontkomen. Voor dat er menschen op het hulp-oeschreeuw van dit kind waren komen toeschieten, had de kindermoordenaar zich zelven ook reeds van het leven beroofd. De onmenschen was lang een dronkaard en deswege van zijn ambt ontzet. Voor dat hij den moord pleegde, had hij zijn dochtertje eene hoeveelheid brandewijn laten halen en deze gulzig opgedronken.

— Bij Dresden is men tegenwoordig bezig om eenen schat uit de aarde op te graven. Een geboren Saks, die in 1813 in Fransche dienst gekomen en later mede naar Algiers geweest is, heeft zich onlangs derwaarts begeven, om eene nalatenschap, hem door zijnen oom op het sterfbed vermaakt, in ontvang te nemen. De bewijzen van den erfenisnaam bestaan in papieren, welke op het nauwkeurigste de plek in de heide bij Dresden aanwijzen, waar de erf ter in 1813, als commissaris van oorlog, eene krijgskas van 2,000,000 livres, bij den terugtocht van *Napoleon* van Bautzen naar Leipzig, begraven heeft. Bij de eerste opgraving, op last der overheid gedaan, heeft men echter nog geen schat gevonden. De oorzaak, waarom de Fransche commissaris van oorlog niet zelf reeds vroeger gepoogd heeft dit geld weder te bekomen, zou zijn eene met deze begraving gepaarde vermoording van eenen beambte, bij het transport, wiens lijk daar mede is begraven geworden. Het menschenrif heeft men bij de nagrafing ook reeds gevonden.

— De Hamburgsche dagbladen behelzen thans een berigt, dat de gewaande lord, die te Hamburg van valsche wisselbrieven heeft zoeken gebruik te maken, behoort tot eene bende van afzetters, van welke er zich verscheidene in Duitschland moeten bevinden.

— De Koning en de Koningin van Griekenland zijn den 28sten onder den naam van den graaf en de gravin van Missolonghi, te Frankfort aangekomen.

— Uit Weenen wordt gemeld, dat het uitzet van de aartshertogin *Theresia* zoo rijk en prachtig zal zijn, als aan de waardigheid van het Oostenrijksche Keizerlijke huis en de rijke bezittingen van den aartshertog *Karel* beantwoordende is. Reeds zijn acht kisten met de kostbaarste voorwerpen naar Napels vertrokken. De koning van Napels heeft voor de doorluchtige bruid te Florence eenen hoed besteld, die 3600 livres kost, en bovendien naar Parijs zal gezonden worden, om aldaar op de smaakvolste wijze versierd te worden.

PARIJS, den 29sten December.

De nadere berigten omtrent de moorddadigen aanslag, welke op den Koning, bij gelegenheid van de opening der wetgevende kamers is gepleegd, komen hierop neder:

De moordenaar toont geen het minste berouw over zijne misdad en hij schijnt een navolger van *Alibaud* te willen worden. Hij is blijven weigeren zijnen naam te zeggen, maar door gedane nasporingen en de ontdekkingen van zijnen oom is men en zijnen naam en zijn beroep te weten gekomen. Zijn naam is *Jan Frans Meunier*, en van beroep is hij zadelmakers-gezel. De oom van den moordenaar is de heer *Barré*, een geacht winkelier te Parijs. *Meunier* had zich in verscheidene dagen bij dezen niet laten zien, en daar hij de overdrevene gevoelens van zijnen neef kende, schijnt hij, bij het vernemen der berigten van den aanslag op 's Konings leven, gevreesd te hebben dat hij welligt de dader zou zijn. Niet zoodra waren zij in elkanders tegenwoordigheid gebracht, of de heer *Barré* verklaarde, dat de moordenaar werkelijk zijn neef was. Hij deed dit met groote ontroering en weenende, jaar hij met *Meunier* altijd als een vader met zijnen zoon omgegaan had. De heer *Barré* bragt hem de verschrikkelijkheid zijner misdad onder het oog; *Meunier* was ook een oogenblik aangedaan, maar herstelde zich spoedig en zeide, dat hij volstrekt berouw over zijne daad had. Hij is tusschen de 22 en 23 jaar oud, en zegt reeds sedert Augustus 1830 met het plan omgegaan te hebben, om den Koning van het leven te berooven.

De zadelmaker bij wien de moordenaar gewerkt heeft, heet *Lavaux*. Toevallig was deze juist bij het eskorte van de nationale garde te paard, hetwelk den Koning vergezelde.

Schoon *Meunier* zegt en volhoudt, dat hij geene medeplichtigen heeft schijnt men echter, door de aanwijzing van zijnen oom, nopens personen, met welke hij omging, beter onderrigt te zijn geworden. Er zijn althans een aantal personen in hechtenis genomen, en onder dezelve de zoodanigen, die men vrij stellig voor medeplichtigen van *Meunier* houdt. Vier zijn er in een koffijhuis opgeligt die tot re publikeinsche genootschappen behooren.

De zaak van *Meunier* zal bij het hof der Pairs behandeld worden, en wordt van wege hetzelfde met ijver onderzocht. *Meunier* is reeds naar de gevangenis van dit hof overgebracht.

— De beide Kamers zijn, zoodra de Koning, na het houden der troonrede naar zijn paleis was terug gekeerd, dadelijk uit eigen beweging derwaarts gegaan, om Z. M. met de bewaring van zijn leven geluk te wenschen. De staats-gezanten hebben dit voorbeeld spoedig gevolgd, en thans ontvangt de Koning dagelijks van onderscheiden autoriteiten gelukwenschen.

De Koningin en de jonge Prinsen en Prinsessen waren in de vergaderzaal der kamers toen de moorddadige aanslag voorviel. De Koningin was sterk ontroerd op het hooren der tijding hiervan en de teekenen dezer ontroering waren nog blijkbaar toen de leden der kamers op het paleis waren. De Koning daarentegen had een geheel kalm gelaat.

— De heer *Dupin* is weder tot president van de kamer der afgevaardigden verkozen. Maar van vier verkozen vice-presidenten behoort er slechts een tot de zoogenaamde derde partij, waarvan de heer *Dupin* het hoofd is, terwijl de drie overigen tot de doctrinairen of ministerieelen behooren.

AMSTERDAM, den 1sten Januarij.

Beurs van den 31 December.

De ontbrekende Engelsche berigten zijn ons heden toegekomen, en Je meerdere ruimte van het geld heeft te Londen de verschillende effecten doen rijzen; ook hier hadden zij heden eene zeer geanimeerde houding, en van alle onze binnenlandsche effecten zijn eenige postjes tot verbeterde prijzen aangekocht.

Holland. 2½ pCt. aanvankelijk 53¾, later tot 55½ opgeklimmen en op deze hoogte gebleven; 5pCt 100¾ gedaan; Kon-biljetten aanvankelijk 23¾, allengskens tot 23½ gestegen en 23½ gebleven; 4½ pCt. sijnicaat van 95 tot 95½ opgeklimmen; dito 3½ pCt. 79¼ gedaan, oude aandelen handelmaatschappij tot 187½ gestegen en alzoo gebleven.

Ardoins 19¾, 1¾ zonder affaire.

Eenige weidige postjes Russische en Oostenrijksche fondsen zijn tot de prijzen van gisteren verhandeld.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 1 Jan. 2 El 7 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 5 D
Den 2 Jan. 2 El 6 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 10 D

§ § † Op Maandag den 9den Januarij 1837, des avonds ten 6
† † ure, in het *Zwijnsheofd*, te *Arnhem*, openbare veiling bij inzet op hoogen, van het *BOEREN-ERVEN, GROOT ZWETSEL AAR*, onder *Lunteren*, in het *Noorderwoud*, bestaande in *BOUWMANSHUIS*, twee *BERGEN*, *SCHAAPSCHOT*, *BAKHUIS* en eene *SCHUUR*, met de daartoe behoorende *TUINGROND*, *BOUW- en WEIDELANDEN*, *HOUTGEWASSEN* en *BEPOTINGEN*, te zamen, volgens de opmetingen voor het Kadaster, bevattende 47 Bunders, 89 Roeden en 36 Ellen.

Waaromtrent informatien te bekomen zijn ten kantore van den Notaris *Mr. G. VAN ECK*, te *Arnhem*; brieven port-vrij.

† § † In de maand April 1837, op nader te bepalen dag, zal, § § te *Arnhem*, in het openbaar verkocht worden het *BUITENGOED, RUSTPLAATS*, gelegen op een half uur afstands van de Stad *Arnhem*, tusschen de goederen *Hulkestein* en *Klingelbeek*, voorzien van eene kapitale, moderne *HEERENHUIZING*, *STAL*, *KOETSHUIS* enz., om deszels aangename en fraaije ligging aan den Rijnstroom en verdere omgevingen allergunstigt bekend.

Houtverkoop.

Op Maandag den 9den Januarij 1837, des voormiddags ten 9 ure; ten huize van *J. P. FLOBUSSEN*, aan de Steenstaat te *Arnhem*, openbare verkoop van:

100 perceelen zware *BEUKEN-*, *DENNEN-*, *PEPELEN-* en *YPENBOOMEN*, *SPARRREN-*, *BRAND-*, *AKKERMAALS-* en ander *HOUT*; — alles staande op het Landgoed *Klarenbeek* onder *Arnhem*.

Aanwijzing bij den Tuinman op de plaats en bij *INKLAAR* in het *Klarenbeeksche Bosch*.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een zeer ligte *PHAETON*, met lederen kap, voor een en twee paarden; eene ligte, bijna geheel nieuwe *BAROUCHETTE*, insgelijks voor een en twee paarden, en met lederen Voorkap en Glazen Luiken. — Met gefrankeerde brieven te bevragen bij den *Mr. Zadelmaker, RADEMAKER*, in de Molenstraat te *Nijmegen*.

† † † Op Vrijdag den 6den Januarij 1837, des middags ten twaalf § § ure, zal men, ten huize van *J. P. FLOBUSSEN*, op de Steenstraat te *Arnhem*, publiek voor konstant geld verkoopen: eenige op reform gestelde *PAARDEEN* van de Afdeling *Kurassiers No. 1*, nog zeer goed geschikt voor *TREKEN* en *WERKPAARDEEN*; een uur voor den verkoop, ten plaatse voornoemd, te zien.

† † † De *AFFAIRE IN WIJNEN*, tot dus verre § § door *M. VISSER* gedreven, zal, van heden af † aan, onder de firma van *VISSER EN BAZENDIJK* voortgezet worden. *Arnhem*, den 1sten Januarij 1837.

MAGAZIJN VAN TROMVELLEN EN PERGAMENT BIJ C. A. VAN DER WERFF, te Amsterdam.

Bovengemelde heeft bij deze de eer te berigten, dat zijn Magazijn thans meer dan gewoon is voorzien van eene aanzienlijke partij *TROMVELLEN* van de eerste en beste kwaliteit, zoo wel ordinaire als extra groote voor de *Turksche trouw*, enz. welke tot zeer verminderde en buitengewoon lage prijzen worden afgeleverd. Tevens is bij hem voorhanden eene aanzienlijke sortering van best *SCHRIJF- en TEEKEN-PERGAMENT*, *KALF- en SCHAPENZEEFDEN-VELLEN*, *HOORN- en SCHAPEN-PERGAMENT*, voor *Boekbinders*, *Passementwerkers*, enz. alles van de beste kwaliteit en tot de minst gezette prijzen.

N. B. Brieven om prijsopgave gelieve men franco in te zenden.